

Trafikverket,
investeringsprojekt@trafikverket.se
Ärendenummer TRV 2017/27

Remissyttrande från Södertörns kommunerna över granskning vägplan för Tvärförbindelse Södertörn

Trafikverket har tagit fram en vägplan för väg 259 Tvärförbindelse Södertörn, som nu kungörs för granskning. Vägplanen omfattar väg 259 från Vårby backe i Huddinge kommun till trafikplats Jordbro i Haninge kommun, samt E4/E20 från Vårby backe i Huddinge kommun till trafikplats Fittja i Botkyrka kommun. Planen omfattar vägsträckan, inklusive en gång- och cykelväg.

Tvärförbindelse Södertörn kommer tillsammans med Förbifart Stockholm och Norrortsleden, att bilda en yttre tvärlid och binda samman de södra och norra delarna av länet.

Sedan 2017, då beslut togs om att välja den norra korridoren, har löpande samråd och dialog skett om linjedragning, utformning och trafikplatser inom den valda korridoren. Under 2018 önskade Trafikverket synpunkter specifikt om dragningen av gång- och cykelvägen samt på vägplanen. Granskningsförfarandet som nu sker är den sista delen i planläggningsprocessen före vägplanen fastställs.

Södertörns kommunerna (Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö) har, utifrån Södertörns utvecklingsprogram och sitt mångåriga samarbete, tagit fram det här gemensamma remissvaret över granskningshandling Tvärförbindelse Södertörn. Vid behov lämnas kommunspecifika synpunkter av respektive kommun.

Granskningsperioden är 25 januari till 23 februari 2021. Södertörns kommunerna har fått förlängd remisstid till 10 mars.

Södertörn bidrar till Stockholmsregionens utveckling och tillväxt

De åtta Södertörns kommunerna samverkar med fokus på gemensam nytta och utveckling, driver ett mångårigt utvecklingsarbete tillsammans och arbetar utifrån den gemensamma visionen:

”Södertörn driver Stockholmsregionen - med starkt näringsliv, tillgänglighet och hållbar utveckling”.

Idag bor över 500 000 människor på Södertörn och fram till 2030 planeras för ytterligare cirka 100 000 nya invånare. Både boende och verksamheter växer kraftigt. Företagstillväxten, antal anställda och konkurrenskraften ökar mer på Södertörn än i Stockholms län och Sverige¹. Förutsättningarna är goda för såväl ett ökat bostadsbyggande som utveckling av arbetstillfällen på Södertörn både på kort och på lång sikt, men det kräver fullföljda insatser i infrastrukturen för förbättrad tillgänglighet. Utvecklingen sker brett inom våra kommuner samt i våra fyra regionala stadskärnor; Södertälje, Flemingsberg, Kungens kurva-Skärholmen och Haninge stad.

Södertörns kommunerna är eniga om tre åtgärder i trafiksystemet som vi ser är särskilt viktiga för att vi ska kunna bidra till en tillgänglig och konkurrenskraftig huvudstadsregion med så liten påverkan på klimatet som möjligt. Dessa är, utöver Tvärförbindelse Södertörn, en ny passage Södertälje kanal och en utvecklad bytespunkt i Flemingsberg. På längre sikt ser vi behov av spårburen kollektivtrafik till och från Tyresö samt ett stopp vid Södertälje Syd för den nya stambanan mellan Järna och Stockholm.

Södertörns kommuneras viktigaste synpunkter

Gällande planer måste kvarstå

Tvärförbindelse Södertörn har utretts i olika projekt i över 20 år. Under denna tid har Södertörns kommunerna befolkning växt kraftigt, vilket lett till en överbelastning av befintliga trafikleder. Södertörns kommunerna planerar för en fortsatt stor expansion de kommande decennierna med ett omfattande bostadsbyggande och tillskapandet av tusentals nya arbetsplatser. Omtag och förseningar i projektet har gett upphov till stor frustration hos Södertörns kommunerna vars utveckling och tillväxt hämmas av den uteblivna Tvärförbindelsen.

Södertörns kommunerna förutsätter och utgår från att objekt i nu gällande nationella plan, såsom Tvärförbindelse Södertörn, kvarstår och ges tillräcklig finansiering. Det är viktigt för förtroendet mellan stat och kommun och vårt gemensamma ansvar för utvecklingen i Södra Stockholm. Såväl offentliga som privata aktörer måste kunna

¹ Tillväxt i antal företag och antal anställda 2013-2018, *Näringslivsanalys Södertörn, Bismode*

känna sig trygga med genomförandet av Tvärförbindelse Södertörn. Vi välkomnar alla initiativ till tidig byggstart och ökad byggtakt. Södertörnskommunerna bistår gärna i den mån vi kan.

Tvärförbindelsen är en förutsättning för Norviks hamn och ett trafiksystem som hänger ihop

Tvärförbindelsen är den sista saknade länken i en tvärled bestående av Förbifart Stockholm, Norrortsleden och Tvärförbindelse Södertörn. Ringleden syftar till att knyta ihop hela länet. Tvärförbindelse Södertörn är avgörande för att motverka den regionala obalansen som idag finns mellan den norra och södra länshalvan. Tvärförbindelsen binder ihop regionen och skapar en förbättrad regional sammanhållning. Med ökad tillgänglighet till arbetsplatser, utbildning och bostäder.

Logistiknavet Norvik hamn i Nynäshamn som öppnade våren 2020 kommer att byggas ut och inom några år stå för en betydande del av varudistributionen till Stockholmsregionen. Det genererar stora mängder tung trafik som hänvisas till befintligt vägnät och anläggningar som inte är dimensionerade för denna trafik. Det gäller tung trafik på bron över sjön Orången, trafiksäkerhetsbrister längs väg 225 och trängsel i Södra länken. Det innebär att Södertörnsborna kommer att få en besvärlig trafiksituation inom loppet av några år om inte Tvärförbindelsen byggs.

Med Norviks hamn har möjligheter skapats för en omställning till godstransporter via sjöfart så att stora delar av lastbilstrafiken från Göteborg till Stockholm kan minska. Denna omställning kräver dock ett systemtänk där det finns goda regionala möjligheter att transportera godset vidare inom Stockholmsregionen och Östra Mellansverige. Tvärförbindelse Södertörn har en avgörande betydelse för att omställningen ska bli så effektiv som möjligt.

Uppfyllelse av klimatmål och avlastning av övriga trafiksystemet

Nya vägar riskerar att alstra en ökad trafik. Samtidigt innebär Tvärförbindelse Södertörn en avlastning av övriga delar av trafiksystemet, inte minst de centrala delarna i Stockholm med väg 73 och Södra länken. Att hårt belastade vägar avlastas innebär färre stillastående köer. Detta tillsammans med kortare resvägar bidrar till minskade koldioxidutsläpp. Med Tvärförbindelse Södertörn sker dessutom en avlastning av väg 225 mellan Nynäshamn och Södertälje, vilket leder till en ökad trafiksäkerhet och förbättrad närmiljö.

Kollektivtrafiksystemets mest ansträngda knutpunkter i mer centrala delar av Stockholm avlastas också om effektiva kollektivtrafikresor på tvären kan tillskapas. Idag genomförs nästan alla resor med kollektivtrafiken mellan olika delar på Södertörn genom ett byte centralt i Stockholm vilket leder till långa restider. Tvärförbindelse Södertörn möjliggör effektiva resor på tvären utan extra byte vilket möjliggör för fler att resa med kollektivtrafiken.

Med den planerade gång- och cykelvägen skapas förutsättningar att fler resor kan genomföras med cykel mellan viktiga målpunkter. Den är utpekad i den regionala cykelplanen men finns ännu inte utbyggd idag. Avstånden mellan exempelvis Haninge och Huddinge eller Flemingsberg lämpar sig väl för arbets- eller studiependling, inte minst med elcykel.

För att bidra ytterligare till klimatmålen behöver fler välja de yteffektiva transportmedlen kollektivtrafik och cykel, vilket innebär att förutsättningarna för dessa behöver vara goda.

Tvärförbindelse Södertörn – mer än en bilväg

Södertörns kommunerna vill understryka att behovet av Tvärförbindelse Södertörn har en större uppgift än enbart som förbindelse mellan väg 73 och E4/E20 för personbilstrafik. Det handlar om behovet av:

- en trafiksäker och gen väg för godset och den tunga trafiken.
- ett kollektivtrafiksystem med konkurrenskraftiga restider för resor för tvären.
- att färdigställa saknade och gena länkar i cykelinfrastrukturen som ger möjlighet till arbetspendling mellan våra regionala stadskärnor.
- att understödja stadsutvecklingen i våra regionala stadskärnor som en del av samhällsutvecklingen.

Synpunkter på granskningsunderlaget

Genomförande och samordning

Då det planeras flera stora trafikpåverkande åtgärder på E4/E20 vill Södertörns kommunerna påtala vikten av samordning av Trafikverkets projekt för att minska konsekvenserna för alla som bor och verkar på Södertörn. Trafikverket behöver ha dialog med Södertörns kommunerna för att säkerställa en effektiv samordning av åtgärderna längs med E4/E20-stråket och de kommunala utbyggnadsprojekt som samtidigt pågår i angränsande område.

Planeringen av Spårväg syd pågår och är dessutom tidigarelagd. Södertörns kommunerna ser att fortsatt samordning med Spårväg syd är av yttersta vikt.

För att genomföra Tvärförbindelse Södertörn krävs justeringar av befintliga detaljplaner, tillkommande av nya detaljplaner och andra beslutsprocesser som kommer att behöva samordnas mellan kommunerna och Trafikverket. En transparent och tydlig dialog är nödvändig för att hitta bästa lösningar för alla parter.

Tvärförbindelse Södertörn passerar genom några av våra stora stadsutbyggnadsområden och regionala stadskärnor såsom Flemingsberg och Haninge Centrum. Kommunerna har under processens gång återkommande lyft vikten av att anpassa planeringen av vägen och trafikplatserna till kommande

stadsutveckling och att minska barriäreffekterna. Vi ser ett fortsatt behov av dialog kring detta.

Södertörns kommunerna utgår från att en samordning av bygg- och masstransporter kommer att ske i projektet för att minimera påverkan på den lokala boendemiljön i kommunerna. Det gäller både hur flödet av tunga fordon ska ske samt hantering och bortforsling av bergmassor.

Gång- och cykelvägen

Södertörns kommunerna har förståelse för de målkonflikter som har uppstått i sträckningsvalet av gång- och cykelvägen. Vi beklagar dock att man inte tidigare prövat en genare dragning mellan Flemingsberg och Haninge. Vi anser att större ansträngningar kunde gjorts för att hitta en dragning mellan dessa viktiga målpunkter som idag saknar cykelväg helt. Vi anser dessutom att vägplanen för Tvärförbindelsen behöver ta ett helhetsgrepp till övriga pågående projekt i kommunerna för att synka och skapa ett bra cykelsystem.

Kollektivtrafiken

Det är fortsatt viktigt att vägplanen skapar goda förutsättningar för utveckling av kollektivtrafiken genom en robust vägutformning som minimerar resandet för kollektivtrafiken och ger bra förutsättningar för smidiga byten. Förutsättningarna för kollektivtrafiken påverkas mycket av övergången från statligt/regionalt vägnät till det lokala vägnätet och specifikt i trafikplatserna. Det innebär ett stort behov av ett fortsatt gemensamt arbete för att ge kollektivtrafiken bra förutsättningar sett till ett systemperspektiv.

Hantering av dagvatten och påverkan på våra sjöar

Gällande dagvattenhantering nämner Trafikverket att anslutande vägar inte ingår i vägplanen och därför kan åtgärder inte fastställas för dessa som i sin tur påverkar exempelvis Glömstadalen och Albysjön. Södertörns kommunerna anser dock att det är viktigt att Trafikverket ser till den totala belastning från dagvatten i form av flöde och kvalitet från det som vägplanen innefattar tillsammans med pågående planering. Trafikverket behöver ta hänsyn till helheten där ett systemtänk är en förutsättning för att inte ökade flöden uppstår nedströms, vilka kan ge negativa konsekvenser såsom översvämningar eller kvalitetsbrister.

Elektrifiering

I takt med att transportsystemet planeras för elektrifiering anser Södertörns kommunerna att även Tvärförbindelsen behöver förberedas för anpassning till detta. Trafikverket driver idag omfattande arbete kring elektrifieringsfrågor och har dessutom ett regeringsuppdrag för detta. Väg 73 mellan Nynäshamn och Västerhaninge, med kopplingen till Norviks hamn, är en av två föreslagna sträckor för ett fullskaligt pilotprojekt för elektrifierad lastbilstrafik. Även om en elektrifiering inte kommer att ingå i projektet Tvärförbindelse Södertörn behöver en sådan framtida utveckling inte omöjliggöras utan förberedas. En

elektrifierad väg skapar stora nyttor i relation till utvecklingen av kollektivtrafik och godstrafik.

Övrigt

Slutligen kommer Södertörns kommunerna även fortsättningsvis arbeta för att underlätta Trafikverkets process med att möjliggöra en ändamålsenlig anläggning som svarar mot både Trafikverkets och våra mål.

För Södertörns kommunerna:

Ebba Östlin

Ordförande i kommunstyrelsen i Botkyrka

Meeri Wasberg

Ordförande i kommunstyrelsen i Haninge

Daniel Dronjak

Ordförande i kommunstyrelsen i Huddinge

Bob Wällberg

Ordförande i kommunstyrelsen i Nykvarn

Harry Bouveng

Ordförande i kommunstyrelsen i Nynäshamn

Lennart Kalderén

Ordförande i kommunstyrelsen i Salem

Boel Godner

Ordförande i kommunstyrelsen i Södertälje

Anita Mattsson

Ordförande i kommunstyrelsen i Tyresö